

Theodor Lalér & Martin Sundby: "Ernesto Laclau – populism och retorikvetenskap"

En av vår tids mest pressande frågor är den om populism. Inom ramen för denna diskurs blir ofta retoriken, som konst och praktik, objekt för kritik eftersom det är den polariserande och konfliktskapande *retoriken* från moraliskt tvivelaktiga populisterna som hotar våra demokratier. Ställd inför detta problem förefaller det aristoteliska svaret inte förslå för att utmana, ej heller förstå, populismen. Det vill säga att å ena sidan, i namn av att försvara demokratin från populismens oanständighet, framhäva retoriken som konsten i att överväga mellan motstridiga intressen, eller å andra sidan lyfta fram retoriken som en analytisk praktik som syftar till att förstå vad som är övertygande i den populistiska stilen. Ett annat alternativ vore att närmare utforska Ernesto Laclaus tänkande vilket kan visa sig vara ett värdefullt tillskott till retorikvetenskapen. Vad Laclau erbjuder är ett sätt att konceptualisera populismen som kan hjälpa oss förstå vad som idag står på spel inom politiken – och hur retorikvetenskapen kan närma sig frågan om populism.

Laclaus relation till retoriken har under det senaste decenniet tilldragit sig visst intresse, men framstår alltjämt som ringa utforskad. Laclaus tänkande erbjuder inte i första hand en uppsättning teorier och metoder för hur vi kan närma oss en artefakt i konkreta analyser, utan snarare ett sätt att ta sig bortom flera av de *topoi* som idag utgör och sätter gränserna för vår förståelse av bestämda samhällsfenomen. Exempelvis genom att utmana den etiska kontamineringen av populismen syftar hans strategi till att ta populismens olika kännetecken – dess vaghet eller förment tunna ideologi – på fullaste allvar eftersom de uttrycker något fundamentalt om det politiska som sådant. Och att den, måhända konfliktskapande, retorik som kommer till uttryck inom flera populistiska projekt inte bör betraktas som en opassande utsmyckning av en tunn ideologi, utan snarare som varje politisk identitets själva anatomi.